

St. prp. nr. 56.

(1917)

Om anvendelse av det ved Stortingets beslutning av 11te august 1915 til anlæg av et torpedobatteri paa Rauø bevilgede beløb paa kr. 600 000,00 til bygning av en speciel mineutlægger og til minefabrikation.

Forsvarsdepartementets indstilling av 2den mars 1917, som er bifaldt ved kongelig resolution av samme dag.

(Foredraget av statsraad Holtfodt.)

I st. prp. nr. 67 for 1915 angaaende ekstraordinære bevilgninger til forsvaret blev under titel 1 foreslaat kr. 8 200 000,00 til fremskutte befæstninger i Kristianiafjorden m. v.

Herunder er ogsaa behandlet spørgsmaalet om anlæg av et permanent torpedobatteri paa Rauø til forsvar av den ca. 2 000 m. brede dypere rende i løpet mellem Rauø og Bolærne, som med det minemateriel man dengang raadet over antoges ikke at kunne spærres med miner.

Junikomiteen av 1914, paa hvis indstilling departementets forslag i st. prp. nr. 67 i alt væsentlig er bygget, foreslog farvandet mellem Rauø og Bolærne spærret ved hjælp av miner i forbindelse med et torpedoforsvar, men fandt, i betragtning av at undervandsbaater supplert med torpedobaater maatte anses at ville kunne yde et sikrere forsvar av den dype rende mellem minespærringene — ikke for tiden at kunne foreslaa anlagt et permanent torpedobatteri paa Rauø.

Kommanderende Admiral og Kommanderende General, Generalstabschefen og Generalinspektøren for ingeniørvaabnet sluttet sig

i en fællesuttalelse av 20de februar 1915 i alt væsentlig til junikomiteens indstilling, men foreslog principielt den dype rende mellem Rauø og Bolærne forsvart ved et fast torpedobatteri paa Rauø — under forudsætning av at nøiagtige undersøkelser godtgjør, at bl. a. dybdeforholdene utenfor batteriet ikke frembyr uforholdsmæssige vanskeligheter.

Departementet sluttet sig i propositionen til Junikomiteens uttalelse og anbefalte den dype rende forsvart med undervandsbaater og torpedobaater.

I indst. S. LIV fandt imidlertid Militærkomiteen at burde slutte sig til det av de høiere militære chefer i ovennævnte fællesuttalelse av 20de februar 1915 anførte, og opførte til bevilgning kr. 600 000,00, hvortil utgiftene ved anlæg av et torpedobatteri paa Rauø var anslaat.

Overensstemmende med Militærkomiteens indstilling blev ved Stortingets beslutning av 11te august 1915 det opførte beløb, kr. 600 000,00, til et fast torpedobatteri paa Rauø medtat under bevilgningene til det fremskutte forsvar av Kristianiafjorden.

Om anvendelse av det ved Stortingets beslutning til anlegg av et torpedobatteri paa Rauø bevilgede beløp.

Som følge herav blev Minevæsenet i skrivelse av 26de august 1915 anmodet om at anstille de fornødne undersøkelser og fremkomme med forslag for anlegg av et torpedobatteri paa Rauø.

Paa grundlag av undersøkelser, som Marinens Bygningsvæsen har foretat i terrænget, underrettet Minevæsenet i skrivelse av 6te december 1915 om, at forholdene paa Rauø er meget litet gunstige for anlegg av torpedobatteri, likesom farvandet utenfor er meget langgrunndt, saa der ogsaa maa store sprængningsarbeider til for at skaffe fornøden dybde utenfor batteriet. Bygningsvæsenet og Minevæsenet hadde paa det tidspunkt heller ikke oversigt over, hvilke beskyttelsesanordninger der vil kræves for at hindre at den saaledes utdypede rende for torpedoskudbanen under storm gjenfyldes av grus, og for i det hele at sikre muligheten av torpedoskytning fra batteriet i al slags veir. Minevæsenet utbad sig derfor departementets bestemmelse om, hvorvidt videre arbeide skulde foretages i denne sak.

Under 14de februar 1916 anmodet departementet Minevæsenet om sammen med Bygningsvæsenet at anstille nye undersøkelser angaaende muligheten av at anordne et torpedobatteri i Kristianiafjordens ytre del.

Med Minevæsenets skrivelse av 8de august s. a. er derefter inkommet et av Bygningsvæsenet utarbeidet overslag over de grundarbeider, som maa til for et torpedobatteri paa Rauø, idet Minevæsenet anfører at man hverken paa denne ø eller andre steder kan bringe i forslag alternativer, som kan utføres med rimelige omkostninger, og samtidig kan ansees for tjenlige i heromhandlede øiemed.

Som det av Bygningsvæsenets skrivelse vil fremgaa maa man regne med at omkostningene ved grundarbeidene vil andra til ca. 6,5 mill. kroner, hvortil kommer selve torpedobatteriets anlegg, som av Minevæsenet i juli 1914 er anslaaet til ca. kr. 250 000,00. Under disse omstændigheter finder departementet ikke at kunne anbefale at der skrives til anlegg av et torpedobatteri paa Rauø. Da der endvidere som oplyst heller ikke kan anvises andre steder, der er skikket for placering av et fast torpedobatteri, som kan svare til hensigten, vil departementet anbefale, at anlegget

av det omhandlede torpedobatteri sløifes, og at forsvaret av den dype rende mellem minefeltene Rauø—Bolærne baseres paa anvendelse av undervandsbaater og torpedobaater som av Junikomiteen og Forsvarsdepartementet i sin tid foreslaat (jfr. st. prp. nr. 67 for 1915) samt paa miner.

Det bemerkes at man med den utvikling som Marinens minefabrikation har undergaaet siden Junikomiteens forslag blev avgitt, maa kunne paaregne ialfald at faa reducert bredden av den aapne rende mellem Rauø og Bolærne i betraktelig grad. Der er saaledes nu fabrikkert miner for 200 m. dybde, og prøver med miner som har 400 m. ankertaug er i disse dage utført med godt resultat, hvorefter departementet har git bemyndigelse til at paa-begynde fabrikation av 200 stk. miner av denne slags.

Med hensyn til anvendelsen av den ved sløifning av torpedobatteriet ledigblivende bevilgning paa kr. 600 000,00 skal departementet bemerke:

Som anført i den hemmelige del av st. prp. nr. 1 hovedpost XII B for 1917 blev der i Marinens Reguleringskommission under behandling av spørsmålet om nybygning for Marinen av et par medlemmer fremholdt ønskeligheten av, at der bygges en tredje mineutlagger av den type, som nu er under bygning for spesielt bruk i Kristianiafjorden. Spørsmålet herom har været forelagt Marinens Minevæsen, som i skrivelse av 27de november 1916 har erklært sig enig i, at utlægning av længere minelinjer bør foregaa paa den maate, at et til minelinjerne svarende antal mineutlæggere foretar utlægningen samtidig. Paa denne maate undgaaes faren ved at manøvrere langs en allerede utlagt minelinje, likesom man under utlægningen behøver et betydelig mindre antal merkeboier. Særlig i mere aapent farvand og paa steder med store dybder, hvor minernes plads i sideretning paa grund av strømmen ikke er let at bestemme nøiagtig, anser Minevæsenet det nødvendig at utføre mineutlægningen paa denne maate.

Kommanderende Admiral, som har hat sig saken forelagt, er enig i at det vil være særdeles ønskelig at faa en tredje mineutlagger til disposition ved spærringen Rauø—Bolærne, idet bemerkes at de til mineutlæggere omdan-

Om anvendelse av det ved Stortingets beslutning til anlæg av et torpedobatteri paa Raue bevilgede beløp.

nede 2den klasses kanonbaater ikke er skikket til benyttelse sammen med de specielle mineutlæggere, blandt andet fordi de kun fører 50 miner, mens de sidstnævnte er beregnet paa at ha 120 miner.

Departementet slutter sig hertil og vil overensstemmende med Kommanderende Admirals anbefaling foreslaa, at det omhandlede beløp kr. 600 000,00 anvendes bl. a. til bygning av en 3dje speciel mineutlægger av samme type som «Glommen» og «Laugen». Prisen for disse sidste fartøier — uten miner — er i st. prp. nr. 84 for 1916 anslaat til kr. 450 000,00 pr. fartøi. Omkostningene ved bygning av et 3dje fartøi vil nu antagelig bli større, uten at man dog for tiden ser sig istand til at opgi en nøiagtigere pris. Man vil under disse omstændigheter anbefale, at den del av det til torpedobatteriet bevilgede beløp kr. 600 000,00, som

maatte bli tilovers efter anskaffelsen av en speciel mineutlægger, tillates anvendt til fabrikation av miner, beregnet paa større dybder.

I henhold til det anførte

indstilles:

At Deres Majestæt vil bifalde og underskrive vedlagte utkast til proposition til Stortinget om anvendelse av det ved Stortingets beslutning av 11te august 1915 til torpedobatteri paa Raue bevilgede beløp paa kr. 600 000,00 til bygning av en speciel mineutlægger og til minefabrikation, specielt beregnet paa spærring av den dype rende mellem Raue og Bolærne.

Om anvendelse av det ved Stortingets beslutning til anlæg av et torpedobatteri paa Raus bevilgede beløp.

Hans Majestæt Kongens proposition til Stortinget om anvendelse av det ved Stortingets beslutning av 11te august 1915 til anlæg av et torpedobatteri paa Rauø bevilgede beløp paa kr. 600 000,00 til bygning av en speciel mine-
utlægger og til minefabrikation.

Vi Haakon, Nørges Kōnge,

gjør vitterlig:

Stortinget indbydes til at fatte følgende

beslutninger:

- 1) Stortinget samtykker i at anlæg av det ved Stortingets beslutning av 11te august 1915 i forbindelse med det fremskutte forsvar i Kristianiafjorden bestemte torpedobatteri paa Rauø sløifes.
- 2) Det til anlæg av torpedobatteriet bevilgede beløp, kr. 600 000,00, tillates anvendt til bygning av en speciel mineutlægger samt til fabrikation av miner.

Forsvarsdepartementets indstilling i saken vedlægges i avtryk.

Git paa Kristiania slot den 2den mars 1917.

Under Vor haand og rikets segl

Haakon.

(L. S.)

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.